

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Аксьоненко К. А.¹, Тарасова К. І.²

¹ – студент, кафедра статистики,

² – канд. екон. наук, кафедра статистики

Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Аксьоненко К. А., Тарасова К. І. Статистичний аналіз розвитку туризму в Україні. Досліджено стан та особливості туризму в Україні. Визначено основні напрямки розвитку туризму. Надані рекомендації щодо покращення стану туристичного сектору.

Ключові слова: туризм, напрямки туризму, турист, відвідувач.

Аксененко Е. А., Тарасова К. И. Статистический анализ развития туризма в Украине. Исследовано состояние и особенности туризма в Украине. Определены основные направления развития туризма. Даны рекомендации по улучшению состояния туристического сектора.

Ключевые слова: туризм, направления туризма, турист, посетитель.

Aksenenko K.A. Tarasova K. I. Statistical analysis of the development of tourism in Ukraine. The state and features of tourism in Ukraine are researched. The main directions of development of tourism are identified. Recommendations for improving the state of tourism sector are given.

Keywords: Tourism, spheres of tourism, tourist, visitor.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Аксьоненко, К. А. Статистичний аналіз розвитку туризму в Україні [Текст] / К. А. Аксьоненко, К. І. Тарасова // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 3. Частина І – Одеса, ОНЕУ. – 2017. – С. 145 – 149.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Загальновідомим є той факт, що в останні роки одне з головних місць в економіці більшості країн стала займати індустрія туризму. Туристичний продукт, вироблений нею, включає в себе великий і різноманітний комплекс послуг і товарів, які можуть споживатися людьми при подорожах, а також під час відпочинку, розваг, лікування, підвищення освітнього та професійного рівня, здійснюваних у рамках туризму.

У зв'язку з реформуванням економіки України, активною зовнішньоекономічною діяльністю, виходом на міжнародні ринки, в тому числі й на ринки туристичних послуг та прийняття Державної програми

розвитку туризму та курортів на період до 2022 року [1], виникає необхідність підвищення експортного потенціалу туристичної галузі та її конкурентоспроможності, що, в свою чергу, неможливо без забезпечення належного регулювання діяльності в сфері туризму.

Аналіз досліджень і публікацій останніх років. Туристичний сектор України є об'єктом дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних дослідників. Зокрема можна виділити праці таких вчених, як Марценюк Л. В. [2], Терехов А. А., Макар О. П., Ільницької Г. Я. [3] та інших.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Розвиток туристичної сфери та зростання туристичного потоку в останнім часом є загальносвітовим трендом. Згідно з даними Всесвітньої туристичної організації (UNWTO), число міжнародних туристичних візитів склало 1 млрд. в 2016 році, а доходи від міжнародного туризму перевищили 1 трлн. доларів [4].

При цьому слід зазначити, що ряд обставин, світова фінансова криза та політична нестабільність в ряді регіонів і країн не дозволили досягти цих значень кількома роками раніше. UNWTO повідомляє, що 1 з 12 осіб працюють у туристичній галузі в країнах зі зростаючою або розвинутою економікою, а тенденція зростання зайнятості в прогнозах зберігається [4].

У світі налічується 15 країн, що спеціалізуються на туристичних послугах, в яких надходження від туризму перевищують доходи від експорту товарів нерідко у багато разів, а в 45 країнах світу надходження від туризму перевищують 1/4 частини обсягу експорту. Функціонування господарюючих суб'єктів в області туризму тісно пов'язане з розвитком економіки, або впливає на розвиток 32 галузей національної економіки.

У ряді областей України існують всі необхідні передумови для розвитку ринку туристичних послуг. В даний час йде формування ринку цих послуг, що користуються великим попитом. Аналіз і прогноз сукупного попиту на туристичному ринку показав, що кількість туристів з кожним роком збільшується, і тенденції до збільшення туристичного потоку в найближчій перспективі будуть зберігатися. Саме це робить питання пошуку нових шляхів розвитку туризму в Україні особливо актуальним.

Мета. Метою роботи є аналіз сучасного стану туризму в Україні та виявлення основних проблем цієї галузі.

Виклад основного матеріалу. В сучасних умовах розвитку України в кожній галузі здійснюється пошук нових шляхів і методів виробництва, проводиться аналіз сучасного стану, окреслюються перспективи на майбутнє. Ці процеси відбуваються також і в сфері задоволення туристичних потреб населення, надання йому різноманітних туристичних послуг у вигляді житла, харчування, транспортного та екскурсійного обслуговування й інших видів сервісу. Розвиток туризму в економіці країни є особливо важливим, оскільки саме завдяки туризму, можливо поліпшити соціально-економічну ситуацію в регіоні.

Сфера туризму охоплює багато галузей економіки (майже 50 суміжних галузей) і створює додаткові робочі місця. У 2016 році Україну відвідало більш ніж 13,3 млн. іноземних громадян, з них службові, ділові та дипломатичні поїздки здійснили – 33,3 тис. чол., туристичні – 172,8 тис. чол., у приватних справах приїхало – 13,0 млн. чол., з навчальною метою – 2,1 тис. чол., у зв'язку з працевлаштуванням – 26 осіб, іммігрували – 3,1 тис. чол., культурний та спортивний обмін здійснило 168 тис. чол. [5]. Однак, незважаючи на ці великі цифри, впродовж останніх 10 років розвиток сфери туризму в Україні характеризувався негативною більш негативною динамікою ніж позитивною (рис. 1).

Рис. 1. Динаміка кількості іноземних відвідувачі, 2007-2016 рр.

Так, у порівнянні із 2007 р. кількість іноземних відвідувачів знизилась на 42,3%, кількість іноземних туристів – на 90,6 %, а кількість внутрішніх туристів – на 79,0%. Якщо співставити ці цифри із кількістю виїзних туристів, то можна помітити ще одну негативну тенденцію, адже за останні 10 років їх число зросло більш ніж в 6 р., вказуючи на те, що наші громадяни надають перевагу іноземним курортам. Це пов'язано, перш за все, з умовами політичної кризи, економічної нестабільності та тривалої антитерористичної операції.

Тільки останній 2016 р. показує кращі результати та незначне збільшення обсягів туристичних потоків (26,2 % для в'їзних туристів та 27,0% для внутрішніх). Це можна пояснити наступними соціально-економічними факторами:

- 1) ухвалення стратегії щодо подорожей і туризму;
- 2) розвиток державно-приватного партнерства;
- 3) розширення пакету соціальних гарантій тощо [6, с. 11].

У той же час залишається питання, чи стануть ці позитивні значення новою кращою тенденцією чи будуть мати лише випадковий характер.

Сьогодні в рамках розвитку галузі туризму в Україні також були

прийняті наступні заходи:

1) розроблено маршрут подорожей і туризму, що відображає основні показники виїзних поїздок;

2) напередодні сезону літніх подорожей виділено додатковий персонал і підвищено ефективність роботи в області організації туристичних подорожей.

При цьому, на наш погляд, для розвитку туризму доцільно приділити увагу розробці різноманітних турів за напрямками ділового туризму, туризму-події та бальнеологічного туризму. В якості перспектив виділити наступні напрями використання туризму в гігієнічному напрямі, оздоровчо-рекреаційному, загально підготовчому, спортивному, професійно-прикладному та лікувальному напрямках [3, с. 126].

Такий напрям, як гігієнічний представляє собою можливість використовувати різні ресурси у сфері туризму для поновлення своєї працездатності та укріплення здоров'я, зокрема: загартовування, правильний режим відпочинку й праці, здорове правильне харчування без лишнього навантаження та недоїдання, прогулянки оздоровчого характеру, спортивні ігри тощо.

Оздоровчо-рекреаційний напрям – це використання ресурсів у сфері туризму та для організації колективного відпочинку на канікулах, у вихідні дні, зокрема: екскурсії, туристичні походи, ігри з елементами руху, народні забави тощо.

Напрямок загально підготовчого спрямування ресурсів у сфері туризму дозволяє всебічно розвивати фізичну підготовку, підтримувати її упродовж тривалого часу та забезпечувати такий стан власного організму, який відповідає вимогам і нормам встановленої вікової категорії.

Спортивний напрям зумовлює систематичне спеціалізоване заняття конкретним видом спорту у відповідних профільованих групах, спортивних секціях, клубах або індивідуально із використання природних ресурсів, зокрема з метою туризму.

Професійно-прикладний напрям дозволяє використовувати різні ресурси у сфері туризму для підготовки до обраної спеціальності, наприклад, екскурсовода чи інструктора, розвивати та вдосконалювати набуті знання і навички.

Лікувальний туризм забезпечує використання природних ресурсів у сфері туризму таким чином, що це дозволяє повніше відновити здоров'я чи окрему функцію організму, знизити негативні наслідки отриманих травм чи відновити організм після тривалої недуги.

Окрім того, важливою складовою туристичного потенціалу в Україні є історико-культурна спадщина, вона нараховує майже 78 тис. пам'яток археології, 15 тис. пам'яток історії, 373 тис. пам'ятки архітектури та 80 тис. пам'ятників монументального мистецтва, монастирські ансамблі, садово-паркові архітектурні ансамблі. Все це необхідно враховувати при заохоченні іноземних туристів.

Висновки. Україна має значні потенційні можливості розвитку туризму для в контексті різноманітних напрямів. Тому залучення інвестицій в туристичну галузь країни мають зайняти одне з найбільш актуальних значень, оскільки це дасть змогу залучити більшу кількість туристів і, відповідно, збільшити обсяг наданих послуг. Загалом, в Україні туристична галузь має багато недосконалостей у функціонуванні, керуванні та нагляді, що потребує окремого, негайного та системного вирішення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державна програма розвитку туризму та курортів на період до 2022 року. –Київ, 2013. – 60 с.
2. Марценюк Л. В. Проблеми та перспективи розвитку туризму в Україні / Л. В. Марценюк // Економічний вісник Національного гірничого університету. – 2015. – № 3. – С. 76-82
3. Проблеми розвитку міжнародного туризму в Україні / А. А. Терехух, О. П. Макар, Г. Я.Ільницька // Молодий вчений. – 2015. – № 11(2). – С. 126-129.
4. Всесвітня туристична організація (ЮНВТО) // Офіційний сайт організації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unwto.org>
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України // Електронний ресурс: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Увесь світ у цифрах і фактах: Довідник. – 4-е вид., випр. та допов. – К. : Мапа, 2015. – 217 с.
7. Підгорний А. З. Статистика: навчальний посібник / А. З. Підгорний, І. Г. Готліб, К. В. Вітковська [та інші] / за ред. А. З. Підгорного. - Одеса, 2013. – 106 с.
8. Підгорний А. З. Міжнародна статистика: [навч. посіб.] / А. З. Підгорний, О. Г. Милашко, О. П. Русева. – Одеса: ОНЕУ, 2012. – 162 с
9. Підгорний А. З. Статистичні методи в управлінні розвитком регіону : монографія // А. З. Підгорний, О. В. Самоєнкова, О. Г. Милашко та ін. – Одеса : ФОП Гуляєва В. М., 2016. – 218 с.